

VORES DAGTILBUD 2023

Den kommunale ramme for dagtilbud



Kære læser

Du sidder nu med *den kommunale ramme for dagtilbud* i Norddjurs Kommune. *Vores dagtilbud* skal give et overblik over væsentlige rammer og retningslinjer for dagtilbudsområdet.

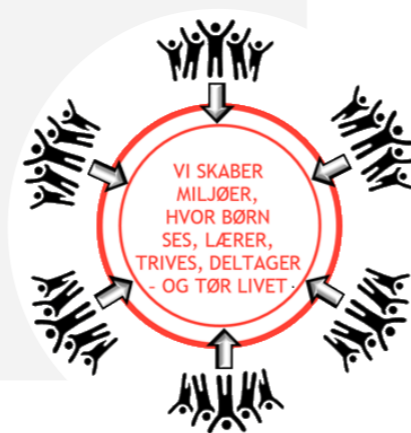
Rammen opdateres hvert andet år og skal danne udgangspunkt for politiske drøftelser af udviklingen på dagtilbudsområdet. *Vores dagtilbud* skal indbyde til dialog om indsatser, samarbejdsflader, aktuel status og vurdering af kvaliteten i dagligdagen, som børnene i 0-6-årsalderen møder i vores daginstitutioner.

Vores arbejde tager udgangspunkt i vores fælles kerneopgave ”Vi skaber miljøer, hvor børn ses, lærer, trives, deltager og - tør livet” samt et fagligt fundament i den styrkede pædagogiske læreplan. Dagtilbud spiller en stor rolle i den tidlige, forebyggende indsats for børn. Derudover arbejder vi med en række prioriterede indsatser og fokusområder, som sikrer opretholdelsen af kvaliteten og udviklingen på dagtilbudsområdet i Norddjurs Kommune.

Med ”Vores dagtilbud” arbejder vi ud fra et børnesyn om, at ethvert barn er unikt, ligeværdigt og fuld af udviklingspotentialer. Barnet lærer, udvikler sig og dannes i samspil med andre og gennem de fællesskaber, det indgår i. De fællesskaber tager vi et aktivt ansvar for, hvilket du kan læse mere om.

God læselyst!

Anna Bang Sinnbeck
Konstitueret Skole- og Dagtilbudschef



INDHOLD

Nationalt og kommunalt grundlag

Beskrivelse af dagtilbudsområdet, økonomi, politikker, handleplaner og tilgange, tværfagligt samarbejde, tidlig indsats, sammenhænge og overgange samt pædagogisk tilsyn.

Side
4

Prioriterede indsatser

Beskrivelse af prioriterede indsatser, der skal være med til at højne kvaliteten i vores dagtilbud.

26

Det fremtidige fokus

Beskrivelse af en række fokusområder, som vi i Norddjurs Kommune ønsker at prioritere i det pædagogiske arbejde.

28

Beskrivelse af dagtilbudsområdet

I Norddjurs Kommune omfatter dagtilbudsområdet børn i alderen 0-6 år i dagplejen, vuggestue og børnehave. Kommunens dagtilbud er organiseret i fem områder; Anholt, Børneby Midt, Børneby Nord, Område Auning og Område Grenaa. I hvert område er der både daginstitutioner og dagplejere tilknyttet, undtagen Anholt hvor der kun er én daginstitution. Der er samlet set 18 kommunale daginstitutioner og 106 kommunale dagplejere i Norddjurs Kommune. Derudover er der særlig dagtilbud (§32) tilknyttet Børnehuset Mælkevejen og Stjernehuset til børn med et betydeligt og varigt nedsat funktionsniveau.

Udover de kommunale institutioner er der seks private pasningsordninger, en selvejende institution og fem private daginstitutioner.

Skemaet nedenfor viser procentfordelingen af fuldtidsansatte pædagoger, pædagogiske assistenter, pædagogmedhjælpere og studerende i daginstitutioner i perioden maj 2022 til april 2023.

	Pædagoger	Pædagogiske assistenter	Pædagogiske medhjælpere	Studerende
Daginstitutioner	48,2%	17,1%	28,6%	3,3%

Det har gennem en periode været en bevidst strategi på dagtilbudsområdet at sikre høj kvalitet i personalegruppen og dermed et højt kompetenceniveau. I den forbindelse har vi blandt andet prioriteret uddannelse af en række pædagogiske assistenter (PAU) til vores dagtilbudsområde.



Udvidet åbningstid

Fra maj 2022 har Børnehuset Mælkevejen i Auning og den integrerede institution Stjernehuset i Grenaa udvidet åbningstid henholdsvis om eftermiddagen og om morgenen.

Minimumsnormeringer

Fra 2024 skal der være minimum 1 pædagogisk personale til 3 børn i vuggestuer og minimum 1 pædagogisk personale til 6 børn i børnehaver. Der er afsat 15,5 mio. kr. til indfasningen af minimumsnormeringer (hvoraf 7,6 mio. kr. er tilskud fra staten). Indfasningen af minimumsnormeringer sker løbende.

Nybyggeri og renovering

I budget 2023 er der bevilliget følgende:

- Renovering af Landsbyen: 2,7 mio. kr. i 2023
- Renovering af Regnbuen: 2,2 mio. kr. i 2023
- Nybygning af Skovbørnehaven: 13,5 mio. kr. i 2023-2025
- Fjellerup Børnehave, brandsikring af køkken: 0,4 mio. kr. i 2023

Udvikling i antal indmeldte og udgifter pr. barn

	Indmeldt 2021	Indmeldt 2022	Indmeldt 2023*
Daginstitutioner	918	929	932
Dagpleje	310	314	372
Børn i privat pasning	179	203	197
Børn i andre kommuner	48	54	44
I alt	1.455	1.500	1.545
Udgift pr. barn	85.822	83.177	87.998

Anm.: Udgift pr. barn er i løbende priser.

Antal indmeldte er gns. antal indmeldte for det pågældende år.

*) Antal indmeldte er for 2021 - 2022 opgjort ultimo året, for 2023 er tal opgjort marts/april.

Kilde: Økonomi og Indkøb

Den styrkede pædagogiske læreplan



Vores dagtilbud spiller en unik rolle i forhold til at understøtte børns udvikling og trivsel i 0-6-års alderen. Med *den styrkede pædagogiske læreplan* er der etableret et fælles fundament, som sætter retning for vurdering og udvikling af høj kvalitet i det daglige arbejde med kerneopgaven.

Den styrkede pædagogiske læreplan er udarbejdet af Børne- og Undervisningsministeriet og skal fungere som en ramme til forståelse af arbejdet med kerneopgaven. Med udgangspunkt i den ministerielle ramme har alle institutioner udarbejdet deres egen læreplan.

Den lokale læreplan fungerer som et pædagogisk redskab til refleksion, drøftelse og omsætning af visionerne fra den styrkede pædagogiske læreplan. Med korte pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler skaber den en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet således, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen i alle aktiviteter og rutiner med børnene.

Den styrkede pædagogiske læreplan udgør en fælles ramme til at udmønte formålsbestemmelsen i dagtilbudslovens §7. Formålsbestemmelsen er retningsgivende for alt det arbejde, der foregår i dagtilbuddene samt beskriver, hvad der generelt skal være kendetegnende for daginstitutionerne.

“

Dagtilbudslovens §7, formål for dagtilbud

- Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.
- Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.
- Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.
- Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration det danske samfund.
- Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud. Dagtilbud skal med forældre og skole sikre børn en god sammenhængende overgang mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære.

”

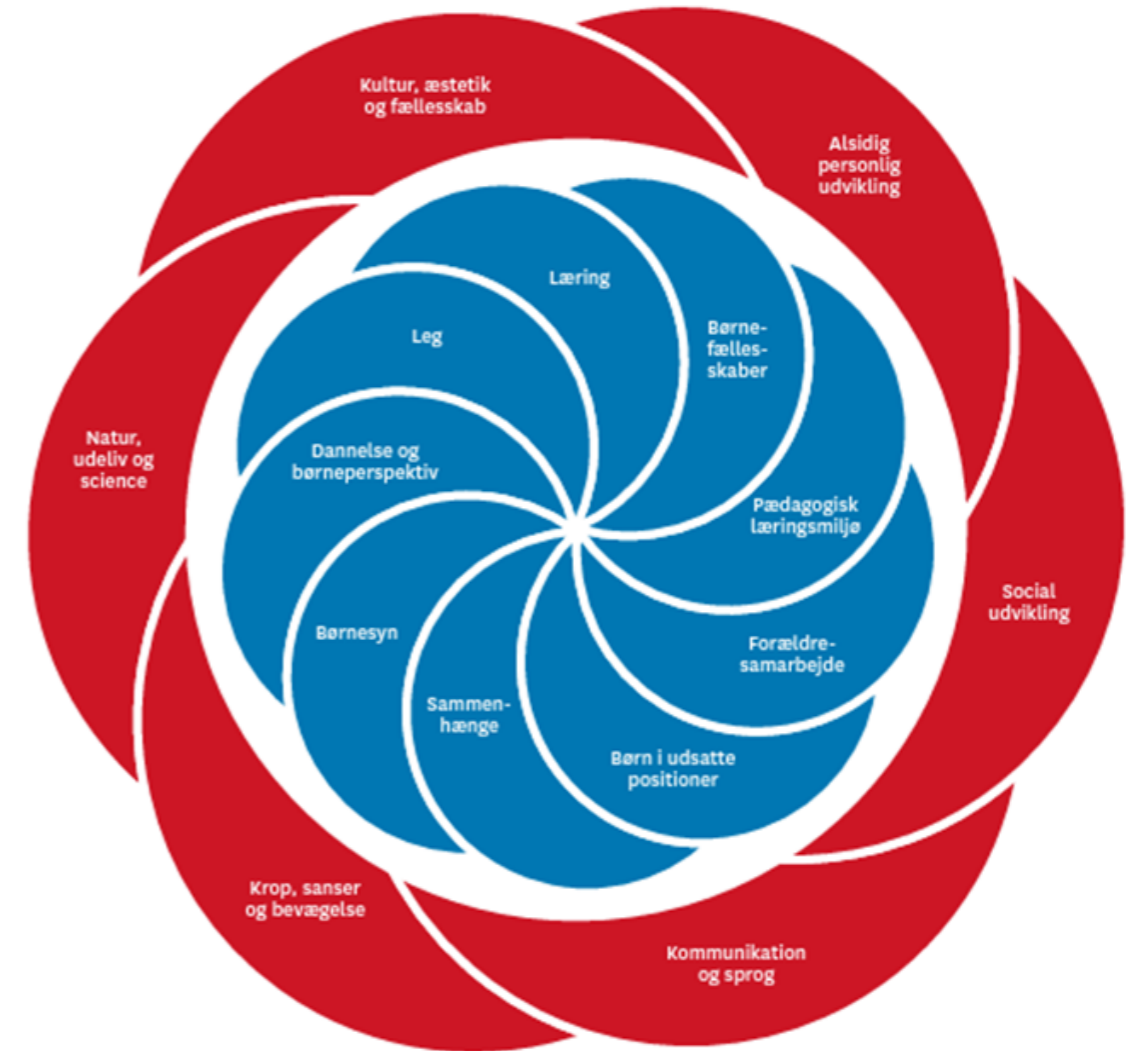
Den styrkede pædagogiske læreplan



Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer

Dagtilbuddets pædagogiske læreplan beskriver, hvordan det enkelte dagtilbud etablerer et pædagogisk læringsmiljø med udgangspunkt i elementerne fra det fælles pædagogiske grundlag (blå elementer). Derudover fremgår, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer (røde elementer).

I Norddjurs Kommune benyttes der ikke en fast model til udarbejdelsen af den lokale læreplan. Eventuelle anbefalinger eller udviklingspunkter fra tilsynet med institutionerne skal indarbejdes i den lokale læreplan, så det fremover er den lokale læreplan, der er udgangspunkt for det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet. Læreplanen skal evalueres mindst hvert andet år. Lederen af dagtilbuddet skal inddrage forældrebestyrelsen i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen af læreplanen.



Politikker, handleplaner og tilgange



Norddjurs Kommunes værdier

På tværs af kommunens afdelinger og områder findes fire værdier, der udgør grundlaget for kommunens virke og er med i alt, vi gør. Værdierne beskriver kultur og adfærd og gælder for alle medarbejdere og ledere, og er på den måde med til at binde os sammen. De fire værdier er tillid, ordentlighed, udvikling og fællesskab.

Tillid viser sig ved, at vi har tiltro til, at der udvises ansvarlighed i opgaveløsningen, at alle arbejder ud fra den bedste intention, samt at arbejdet udføres med afsæt i høj faglighed og sund fornuft.

Ordentlighed handler om, at vi møder hinanden med respekt og med en professionel tilgang, hvor vi accepterer og anerkender hinandens forskelligheder. Desuden handler ordentlighed om, at det, vi siger, er det, vi gør.

Fællesskab er et fokus på kerneopgaven i et fælles og konstruktivt samarbejde. I Norddjurs Kommune arbejder vi på tværs, spiller hinanden gode og sørger for, at alle er en del af fællesskabet.

Udvikling betyder, at vi er refleksive og konstruktivt kritiske, og at vi tager initiativ til at afprøve nye ideer i praksis. Udvikling sker i samspillet mellem iværksættelsen af innovative tiltag, samt tid til evaluering og tilpasning.

Fællesskaber for alle

Fællesskaber for alle - politik for tidlig indsats og inklusion omhandler børn i alderen 0-18 år, som går i dagpleje, dagtilbud eller skole i Norddjurs Kommune. Politikken er opbygget omkring fem indsatsområder, som skal understøtte arbejdet med at inkludere børn i meningsfulde fællesskaber, hvor de trives og udvikler sig. Indsatserne er målrettet fokus på børneinddragelse, forældresamarbejde, nye former for udviklingsorienterede læringsmiljøer, helhedsorienteret overgange og tidlig indsats ved tegn på mistrivsel. Indsatserne peger alle mod vores fælles kerneopgave.

Systemisk anerkendende tilgang

I Norddjurs Kommune anvender vi en *helhedsorienteret* og *anerkendende* tilgang i vores arbejde. Vi søger at forstå barnet ud fra de kontekster, det er en del af, og ud fra de betingelser, det har for at handle. Derfor ser vi ikke barnets adfærd isoleret, da barnets adfærd er tæt knyttet til de voksnes praksis samt de rammer og vilkår, som de voksne sætter op for børnenes liv og relationer, både indbyrdes og mellem voksne og børn.



ICDP

Vi sikrer, at vores medarbejdere har den nødvendige viden og pædagogiske kompetencer til at skabe gode rammer for børnenes trivsel og udvikling. Udover at have viden og kompetencer på tværs af institutioner anvender vi blandt andet programmet ICDP for at styrke de fagprofessionelles relationskompetencer og samspil med børnene. ICDP står for *International Child Development Programme* og er et internationalt forebyggelsesprogram, der anvendes med henblik på at optimere udsatte børns udviklingsbetingelser i dagtilbud.

Handleplan for sansemotorik og bevægelse

Den sansemotoriske udvikling har betydning for barnets udvikling af sprog, indlæring, socialisering, adfærd og koncentration, og derfor arbejder vi i vores dagtilbud bevidst og målrettet med at skabe læringsmiljøer, så alle børn oplever en hverdag fyldt med bevægelse og stimulation af sanserne.

Til dette er der udarbejdet en handleplan for sansemotorik og læring *Leg og færden med kroppen i verden*, som er et inspirerende og handleorienteret redskab, der både kan bruges i dagplejen og i daginstitutionerne, og som understøtter Sundhedsstyrelsens anbefalinger til børn. Handleplanen indeholder tre temaer med tiltag, som skal være med til at fremme børnenes læring, trivsel og inklusion; *De voksne som bevægelsesrollemodel, rum og indretningens betydning for bevægelse i læringsmiljøet og kultur og reglers betydning for eller begrænsning af bevægelse*.

Bæredygtighed og FN's verdensmål

Som en del af Norddjurs Kommunes retning om miljømæssig bæredygtighed har vores dagtilbud også fokus på at understøtte FN's verdensmål gennem pædagogik og læring. I dagtilbuddene bliver der arbejdet med verdensmålene i sammenhæng med de aktiviteter, der planlægges på institutionsniveau. For eksempel arbejdes der med de 'Grønne Spirer', hvor der er fokus på udeliv, natur og miljø og at give børnene en sund og grøn hverdagskultur.



Sprogudvikling

I Norddjurs Kommune udarbejdes der løbende handleplaner for sprogudvikling og sprogstimulering med henblik på at understøtte arbejdet med børns sprogudvikling i daginstitutioner og dagplejen. Handleplanerne sikrer en tidlig og fokuseret opsporing samt indsats, der understøtter et lærings- og trivselsfremmende miljø for kommunens børn. En opdateret handleplan udarbejdes, når den kommunale ramme for dagtilbud er vedtaget.

Vurderingsmaterialer

Til at følge børns sprogudvikling i Norddjurs Kommune anvender vi Center for børnesprogs sprogvurderingsmaterialer *Sprogudvikling 3-6 år* samt *Tidlig registrering af Sprogudvikling (TRAS)*. Materialet kan vurdere de dansksproglige kompetencer hos børn i 2-6-årsalderen og danner afsæt for særligt tilrettelagte indsatser og sprogstimulering.

Kommunikation og sprog i den styrkede pædagogiske læreplan

Gennem den styrkede pædagogiske læreplan arbejdes der blandt andet med læreplanstemaet kommunikation og sprog. Den pædagogiske læreplan skal understøtte, at der skabes læringsmiljøer i dagtilbuddene, hvor børnene udvikler sprog, der bidrager til, at de forstår sig selv, hinanden og omverdenen. Endvidere understøtter temaer i den pædagogiske læreplan, at der skabes miljøer, hvor børn gør sig erfaringer med at kommunikere og får bevidsthed om sproglige tanker, behov og ideer ind i sociale fællesskaber.

Sprogvurderinger

Med afsæt i national lovgivning (Dagtilbudsloven §11) og den kommunale handleplan for sprogvurdering og sprogstimulering foretager vi i Norddjurs Kommune sprogvurdering af følgende børnegrupper:

- 2,4-6-årige i dagtilbud med et *formodet* behov for sprogstimulering
- Tosprogede børn, der formodes at have et særligt sprogstøttebehov ved skolestart (ved ca. 5 år)
- Alle børn der passes i hjemmet (ved ca. 2,4 år)
- Alle børn i starten af 0. klasse (obligatorisk, nationalt besluttet, for uddybning - se handleplan for læsning)

Formålet med sprogvurderingerne er, at de skal hjælpe dagtilbuddene med at tilrettelægge den pædagogiske indsats og understøtte folkeskolens undervisning frem mod de første trinmål. Sprogvurderinger giver også mulighed for, at nøglepersoner, på flere niveauer i organisationen, kan følge udviklingen og arbejdet omkring børnenes sprogudvikling og sprogstimulering i Norddjurs Kommune. På baggrund af sprogvurderingen bliver der igangsat en indsats for barnet i en eller flere af tre indsatsgrupper:

- **Generel indsats:** Børn uden særlige sproglige vanskeligheder. De anbefales at være en del af den almene sprogindsats og sprogstimulering, som dagtilbuddet målretter alle børn
- **Fokuseret indsats:** Børnene anbefales en målrettet sproglig indsats, der forestås af en sprogvejleder
- **Særlig indsats:** Det anbefales, at dagtilbuddet kontakter en specialist (typisk en talepædagog eller dagtilbuddets sprogvejleder, hvis dagtilbuddet har en tilknyttet) med henblik på bistand til at sætte en relevant indsats i værk omkring barnet

Sammenhænge og overgange

Vores retningslinjer i forhold til sammenhænge og overgange er særligt beskrevet i den førnævnte politik, 'Fællesskaber for alle'. Med indsatsområdet *brobygning og helhedstænkning* beskrives det, at vi arbejder på at styrke samarbejdet med sundhedsplejen i overgangen til dagtilbud og med at skabe fundamentet for en god skolestart flere år inden barnet starter i skolen. Derudover har fokus på at inddrage fritidslivet og lokale netværk i sammenhænge, hvor det kan bidrage til barnets trivsel og udvikling.

Med politikken 'Børn og unge i udsatte positioner' retter vi opmærksomheden mod, at vigtig viden om børn bliver overleveret fra sundhedspleje og dagtilbud samt fra dagtilbud og skole. Derved sikrer vi, at medarbejdere deler informationer med hinanden og med familien, så indsatserne er sammenhængende og koordinerede.

Den vigtigste aktør i barnets liv er familien. Det er familien, der som den primære aktør skaber sammenhæng i barnets liv og som naturligt binder snitfladerne sammen mellem alle de miljøer, barnet færdes i. Det er inden for disse snitflader, at de kommunale aktører (sundhedsplejen, dagtilbud, skole/SFO, Trivsel og Læring m.fl.) spiller ind og understøtter sammenhæng i barnets liv. Det er ligeledes vigtigt, at forældrene oplever at blive inddraget og informeret om indsatser og overgange i relation til deres barn, og derfor har vi fokus på at sikre et godt forældresamarbejde. Det gør vi bl.a. ved at afholde forældresamtaler med alle forældre til børn i 0-6 år om overgange og udviklingsperioder.

Eksempler på sammenhænge og overgange

- Fælles aktivitetsdag på Kattegatcentret for de ældste børnehavebørn
- Kommende skolestartere besøger skolen, og medarbejdere fra skolen besøger børnehaverne i løbet af sidste år i børnehaven

Tværfagligt samarbejde

I Norddjurs Kommunes dagtilbud vægter vi højt, at der sikres god sammenhæng gennem hele børnelivet, samt at der skabes trygge overgange fra ét fællesskab til et andet. Vi har derfor fokus på samarbejde mellem alle de aktører, der har betydning for børnenes liv, både *før, under* og *efter* dagtilbudstiden.

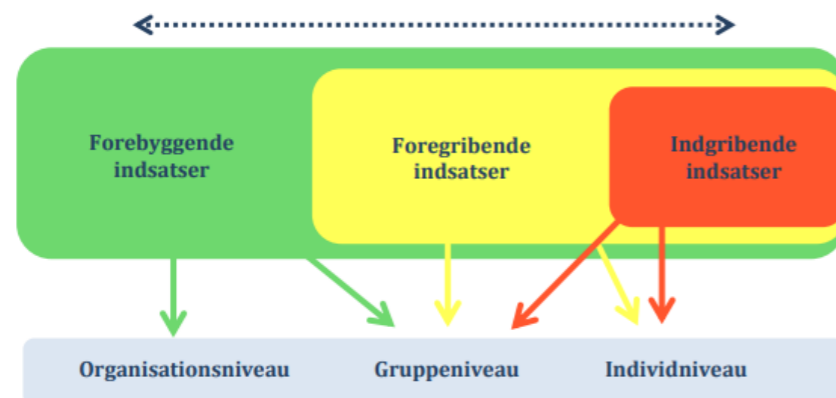
Det tværfaglige samarbejde handler om måden, de fagprofessionelle fra forskellige faggrupper samarbejder med hinanden på og måden, hvorpå de fagprofessionelle samarbejder med familierne på. Det tværfaglige samarbejde underbygger den systemiske og helhedsorienterede tilgang til barnet og familierne og kvalificerer de indsatser og den praksis, der udføres i det pædagogiske arbejde rundt om barnet.



Tidlig indsats

Ved tegn på mistrivsel eller bekymring for barnets trivsel og udvikling, er det af afgørende betydning, at vi sætter ind med en rettidig, sammenhængende og koordineret indsats. Vi har fokus på tidlig opsporing, så vi forebygger, at udfordringerne vokser sig store. Her er forældresamarbejdet og fagprofessionelles kompetencer essentielt for, at vi kan identificere de rette indsatser, og dermed give den bedst mulige hverdag for barnet.

Alle enheder på dagtilbudsområdet har tilknyttet et tværfagligt team fra Trivsel og Læring (PPR) bestående af en psykolog, en logopæd, en fysioterapeut samt en/ flere specialpædagogiske vejledere. Trivsel og Læring er vores centrale samarbejdspartnere, der tilbyder rådgivning, supervision og sparring i forbindelse med indsatser både på organisations-, gruppe- og individniveau. Indsatsniveauerne tilsvarende de tre grader af indsatser, som vi på dagtilbudsområdet arbejder med; forebyggende, foregribende og indgribende indsatser.



Pædagogisk tilsyn

Kommunale og private dagtilbud



Der føres løbende tilsyn med alle kommunale og private daginstitutioner

Tilsynene har dels et kontrollerende formål i forhold til om tilbuddet lever op til lovgivningen på området, og dels et udviklende formål i forhold til det pædagogiske arbejde med kerneopgaven. Der føres både anmeldte og uanmeldte tilsyn i alle institutioner såvel private som kommunale.



Tilsynet bygger på fælles ønske om kvalitetsudvikling

Tilsynene føres af en konsulent fra Skole- og dagtilbudsafdelingen. Lovgivningen på området danner rammen om tilsynet, og for at sikre uvildighed i tilsynene føres alle tilsyn på et tydeligt og systematisk grundlag med ensartede metoder. Der indhentes både kvalitative og kvantitative data dels gennem observation og dels gennem udtræk fra databaser. Data sammenholdt med lovgivningen danner grundlag for udviklende samtaler om kvalitet i det pædagogiske arbejde.

Det anmeldte tilsyn består af:

- Observation af det daglige arbejde med børnene
- Indhentning af relevant data fra kommunale databaser og gennem samtale med personale, ledelse, børn og forældre
- Tilsynsdialog samt udviklingsdialog
- Tilsynsrapport

Den tilsynsførendes referenceramme for observationen er national- og lokalpolitiske mål og indsatser. Det betyder, at det pædagogiske grundfundament og læreplanstemaerne fra den styrkede pædagogiske læreplan er i fokus for den tilsynsførendes observation. Ligeledes er kommunens særlige sproglige- og motoriske indsatser.



Tilsynsrapport med udviklingspunkter

På baggrund af data produceret gennem tilsynet og på baggrund af drøftelserne mellem leder, personale, forældrerepræsentanter og den tilsynsførende udpeges udviklingspunkter for det kommende år. Data, drøftelser og udviklingspunkter sammenskrives af den tilsynsførende i en samlet tilsynsrapport. Rapporten offentliggøres på institutionens hjemmeside.



Et tilsynsår og et udviklingsår

Der føres anmeldte tilsyn i lige år. På baggrund af de udvalgte udviklingspunkter fra de anmeldte tilsyn arbejder institutionerne i de ulige år med udvikling af den pædagogiske kvalitet. For de kommunale institutioner foregår udviklingsarbejdet både lokalt og på tværs af hele dagtilbudsområdet i kommunen. I udviklingsåret afvikles der uanmeldte tilsyn. Der aflægges ikke rapport fra disse tilsyn med mindre, der er bekymring for den pædagogiske kvalitet.

Info om tilsynet

Norrdjurs Kommunes koncept for kvalitetsudvikling gennem tilsyn med kommunale og private dagtilbud er offentliggjort på kommunens hjemmeside.

Pædagogisk tilsyn

Kommunale dagplejere og private pasningsordninger



Der føres løbende tilsyn med alle kommunale dagplejere og private pasningsordninger

Tilsynene har dels et kontrollerende formål i forhold til om pasningstilbudet lever op til lovgivningen på området, og dels et udviklende formål i forhold til det pædagogiske arbejde med kerneopgaven. Der føres både anmeldte og uanmeldte tilsyn i den kommunale dagpleje og i private pasningsordninger.



Tilsynet bygger på fælles ønske om kvalitetsudvikling

Tilsynene føres af den dagplejepædagog som er tilknyttet området. Lovgivningen på området danner rammen om tilsynene. Tilsynene er løbende og forgår i en uformel ramme. For at sikre uvildighed i tilsynene fører dagplejepædagogen logbog. Logbogen danner udgangspunkt for sparring og drøftelser med dagplejeren om kvaliteten i det konkrete pædagogiske arbejde hos dagplejeren. Ligeledes danner logbogen udgangspunkt for drøftelser mellem dagplejepædagogen, dagplejepædagogens leder og en konsulent fra forvaltningen om kvalitet i de konkrete tilbud i området og på tværs i hele området.

Det anmeldte tilsyn består af:

- Observation af det daglige arbejde med børnene
- Sparring og drøftelse med afsæt i dels det konkrete tilsyn og udviklingspunkter fra tidligere tilsyn
- Logbogsnotater

Sparring og kontrol

Foruden at føre kontrol med udviklingspunkterne for tilsynet yder dagplejepædagogen sparring og vejledning. Lovgivningen og særligt den styrkede pædagogiske læreplan danner udgangspunkt for sparring og vejledning.



Tilsynsrapport med udviklingspunkter

På baggrund af dagplejepædagogernes logbøger og drøftelser mellem dagplejepædagogerne, deres leder og en konsulent fra forvaltningen sammenfatter konsulenten fra forvaltningen hvert andet år en samlet rapport for dagplejeområdet. Denne rapport, sammenholdt med lovgivningen, sætter retning for udvikling af den pædagogiske kvalitet på dagplejeområdet.



Tilsyn er jævnt fordelt over året

Både de kommunale dagplejere og de private pasningsordninger modtager minimum fem anmeldte og et uanmeldt tilsyn om året. På de anmeldte tilsyn varetager dagplejepædagogen primært en sparringsfunktion, og på det uanmeldte tilsyn varetager dagplejepædagogen primært en kontrolfunktion.

Info om tilsynet

Norddjurs Kommunes koncept for kvalitetsudvikling gennem tilsyn med kommunale dagplejere og private pasningsordninger er offentliggjort på kommunens hjemmeside.

Prioriterede indsatser på dagtilbudsområdet

I Norddjurs kommune iværksættes der løbende indsatser, hvis formål er at højne kvaliteten i alle dagtilbud. De prioriterede indsatser sikrer, at vores dagtilbud grundlæggende arbejder med det, vi har forskningsmæssigt belæg for skaber høj kvalitet i dagtilbuddene. De prioriterede indsatser skal understøtte de lokale enheder således, at vores dagtilbud i Norddjurs Kommune opfylder dagtilbudsloven.

READ

Som en del af arbejdet med børnenes sprogudvikling og ordforråd, deltager alle dagtilbud i Norddjurs Kommune i projektet READ. Projektet har til formål at inspirere forældre til at læse med deres børn på en måde, hvor både barnet og den voksne er aktiv og bruger sproget. Det har til formål at udvikle barnets sprog, dets læselyst og nysgerrighed på verden og sig selv.

READ henvender sig til forældre i dagpleje/vuggestue og forældre til de ældste børn i børnehaven. Det består af en taske med bøger og vejledningmateriale til forældrene. Projektet løber over tre år fra august 2021 - juni 2024. Det første år evalueres i samarbejde med Trygfondens Børneforskningscenter, herefter evalueres READ lokalt på den enkelte institution. I løbet af år 3 skal der tages stilling til, hvordan arbejdet med READ organiseres fremadrettet.

Projektet ledes i tæt samarbejde med lederne i dagtilbud.

Bevæg dig for livet

Det er vigtigt at give børn gode bevægelses- og motionsvaner, som de tager med ind i deres ungdoms- og voksenliv. Derfor har Norddjurs Kommune, gennem en kommuneaftale med *Bevæg dig for livet*, valgt at sætte fokus på bevægelses- og motionsvaner hos børn og unge. I projektet arbejder vi sammen med foreninger om at skabe muligheder for bevægelsesfremmende aktiviteter, der kommer børnene til gode lokalt. Bevæg dig for livet samarbejder også med dagtilbuddene om det gode bevægelsesstimulerende og sansende læringsmiljø.

ALLE BØRN SKAL MED

Projektet ALLE BØRN SKAL MED skaber flere gode oplevelser med kultur og natur for børn i alderen 0-6 år og deres familier i Norddjurs.

Projektet, der er støttet af Nordea-fonden, Ole Kirk's Fond samt Ellen og Knud Dalhoff Larsens Fond består af en række tiltag, der skal få flere af de 0-6 årige og deres familier ud i det fri og opleve den lokale kulturarv.

Projektet består af kulturarvsoplevelser for dagtilbud, kompetenceudvikling af pædagogisk personale, arrangementer for 0-6 årige og deres familier samt tilbud til mødre- og fædregrupper i Norddjurs og herunder tilbudet Fars Legestue.

Projektet udføres i samarbejde mellem Museum Østjylland, Norddjurs Kommune og Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum. Projektet løber frem til august 2023, hvor der som afslutning vil blive afholdt et seminar for de fagprofessionelle og et børnerettet arrangement i form af en børnekulturfestival. Ambitionen er, at børnefestivalen fremadrettet skal understøttes af kulturnetværket, så festivalen etableres som en tradition.

Projektledelsen er i dialog med Nordea-Fonden om en eventuel ansøgning til ALLE BØRN SKAL MED 2.0.



Det fremtidige fokus



I Norddjurs Kommune er det en fælles opgave at fokusere på de udviklingsområder fra tilsynet, som kræver opmærksomhed i kommunens dagtilbud. Styregruppen, som har været med til at udforme indholdet i denne udgave af *Vores Dagtilbud*, har udvalgt et overordnet udviklingsområde og fem underområder baseret på tilsynsrapporterne. Disse områder er efterfølgende blevet drøftet på en workshopdag med politikere, pædagogiske ledere og medarbejdere, forældre samt medarbejdere fra Trivsel & Læring.

Resultatet af workshoppen er en række fokusområder, som vi i Norddjurs Kommune ønsker at prioritere i det pædagogiske arbejde. Derfor kalder vi områderne for *det fremtidige fokus*, fordi de bidrager med en strategisk retning, som fokuserer på, hvad der er vigtigt for børnene at lære, hvorfor det er vigtigt, og hvordan arbejdet kan gribes an i praksis.

Det overordnede fokusområde handler om at etablere en grundlæggende **evalueringskultur**, mens de underordnede fokusområder omhandler **leg, sprog, kulturmøder samt demokrati og medbestemmelse**. Indholdet i disse områder, som vil blive præsenteret i det følgende, er blevet defineret og afgrænset gennem den demokratiske inddragelsesproces, som blev gennemført på workshoppen.

Det fremtidige fokus præsenteres på en måde, der gør det muligt for pædagogiske ledere og medarbejdere at finde retning i arbejdet med indsatserne. Selvom de følgende sider først og fremmest henvender sig til dem, som arbejder med børnene hver dag, fremhæves også vilkår, som kan optimere kvaliteten af arbejdet med den pædagogiske opgave, der er knyttet til indsatsen. Derved vil ledere og politikerne i Norddjurs Kommune have et grundlag for at drøfte konkrete udviklingspotentialer på dagtilbudsområdet.

Fokusområderne vil være udgangspunkt for særlig opmærksomhed for dagtilbuddene i udviklingsåret, blive fulgt op på i udviklingssamtalerne samt udgøre et omdrejningspunkt i tilsynene i tilsynsåret. Der udpeges nye eller eksisterende fokusområder når rammen for dagtilbud fornyes om 2 år.

Proces for udvikling af fokusområder til "Vores Dagtilbud"

Tilsyn

(lige år)

- Fokusområder til rammen udpeges
- Fokus på udvalgte fokusområder (ulige år)



Inddragende proces

(primo ulige år)

- Udvælgelse af fokusområder



Udviklingsår

(ulige år)

- Udviklingsår
- Udviklingssamtaler (behandling af fokusområder)



→ Rammen for dagtilbud

Evaluering som fokusområde

Vi ved fra tilsynsrapporterne, at der forekommer evaluering af det pædagogiske arbejde i institutionerne og i dagplejen i Norddjurs Kommune. Dog forekommer evalueringen primært på møder og/eller i sammenhæng med større pædagogiske processer og i mindre grad i den almindelig hverdag. Desuden kan evalueringen forekomme usammenhængende i forhold til fælles forståelse af mål og metoder.

HVORFOR er evaluering vigtigt?

- Når det pædagogiske personale arbejder sammen i en stærk evalueringskultur forbedres det pædagogiske arbejde på alle parametre. Det betyder, at børnenes mulighed for trivsel, læring, udvikling og dannelse forøges
- Det pædagogiske personale lærer og dygtiggør sig gennem evaluering af egen praksis, hvilket betyder, at evalueringskultur skaber mulighed for løbende kompetenceudvikling gennem konkret praksis

HVAD skal det pædagogiske personale blive bedre til?

- Det pædagogiske personale skal oparbejde et fælles sprog, struktur og evt. anvende modeller, der understøtter en formativ evalueringskultur. Herigennem skabes der sammenhæng mellem, HVAD intentionen er for, hvad barnet skal/kan lære i en given situation/aktivitet, HVORFOR det er vigtigt (jf. lovgivning og politikker), samt HVORDAN man som fagprofessionel kan realisere den pædagogiske intention

HVORDAN skaber vi rammerne for etablering af en god evalueringskultur?

- Vi sikrer tid og struktur til processer, hvor medarbejdere og ledere sammen og løbende kan afstemme mål og metoder med den konkrete praksis



Den pædagogiske opgave

Vi skal i fællesskab forholde os nysgerrige over for konkret praksis og arbejde bevidst med kategorierne HVAD, HVORFOR, HVORDAN og HVEM. Målet er, at vi løbende justerer og forbedrer vores pædagogiske arbejde baseret på en formativ evalueringstilgang.

Hvilke vilkår kan optimere kvaliteten af den pædagogiske opgave?

- Ledelse eller vejledning tæt på praksis - dvs. med udgangspunkt i *konkret* praksis. Ledere eller vejledere faciliterer og understøtter evalueringsprocesserne samt sikrer sammenhængen mellem HVAD, HVORFOR, HVORDAN og HVEM, men er også med til at udfordre kategorierne indholdsmæssigt, så der skabes refleksion og om nødvendigt forbedring af praksis
- Udvikling af ledernes og vejledernes kompetencer i forhold til understørelsen af evalueringsprocesserne

Leg som fokusområde

Børns leg prioriteres i vores dagtilbud. Der arbejdes med at etablere gode fysiske miljøer, hvor børns leg tilgodeses, og i nogle tilfælde understøttes legen med særlige pædagogiske mål for øje. Vi ved også, at det pædagogiske personale i daginstitutionerne i nogle tilfælde indtager en aktiv rolle i legen med henblik på at understøtte legens progression og børnenes læring og udvikling, men børnene leger ofte alene. Der er tegn på, at det pædagogiske personale i dagplejen indtager en mere aktiv rolle i legen end personalet i institutionerne. Vi ønsker at styrke det pædagogiske arbejde gennem følgende fokus på leg.

HVORFOR er leg vigtigt for barnet?

- Det styrker barnets trivsel, læring og udvikling
- Det styrker barnets deltagelse
- Det bidrager til barnets identitetsskabelse

HVAD skal barnet lære gennem legen?

- Barnet skal kunne tilegne sig sociale kompetencer og øve empati
- Barnet skal kunne udvikle sin fantasi og forestillingsevne
- Barnet skal øve sig i at sætte grænser og vente på tur
- Barnet skal have mulighed for at indgå i forskellige relationer og tilbydes mulighed for fordybelse

HVORDAN skaber vi rammerne for legen?

- Vi sikrer deltagelse ved at tilbyde forskellige positioner i legen
- Vi skaber fordybelsesmiljøer for børn og voksne
- Vi agerer rollemodeller og deltager i børnenes lege
- Vi arbejder bevidst med nysgerrighed og refleksion på praksis
- Vi skaber deltagelsesmuligheder med mulighed for sikker havn og favn

Den pædagogiske opgave

Vi skal fungere som deltagende rollemodeller, der går bagved, ved siden af og foran børnene. Vi skal skabe tryghed og mulighed for børnenes deltagelse i leg ved at reflektere over og evaluere egen deltagelse.

Hvilke vilkår kan optimere kvaliteten af den pædagogiske opgave?

- Etablering af læringsmiljøer, der understøtter alle legeformer
- Etablering af læringsmiljøer der understøtter fordybelse
- Udvikling af evalueringskulturen gennem kompetenceudvikling
- Udvikling af det pædagogisk personales legekompeter, herunder kvalificering af forståelsen for de voksnes deltagelse i leg



Sprog som fokusområde

Der er etableret gode fysiske sprogmiljøer i alle vores dagtilbud. Alle dagtilbud har indrettet læseområder, hvor bøger er tilgængelige og plakater med bogstaver og andre sprogstimulerende visualiseringer er ophængt både i sprogmiljøet og andre steder i institutionerne. Vi ved dog også, at sprogvurderingerne viser, at vi har flere børn, som har udfordringer med de før-skriftlige kompetencer i 0. klasse. Vi ønsker at styrke det pædagogiske arbejde gennem følgende fokus på sprog.

HVORFOR er sprog vigtigt for barnet?

- Det bidrager til, at barnet udvikler sig eget sprog for sit ydre og indre liv
- Det bidrager til, at barnet kan danne sociale relationer, deltage i fællesskaber og vedligeholde venskaber

HVAD skal barnet lære gennem sprogstimulering?

- Barnet skal udvikle sprog til at udtrykke sig og kommunikere i hverdagen
- Barnet skal lære at sætte ord på følelser
- Barnet skal udvikle sprog som redskab til sociale relationer og fællesskaber
- Barnet skal udvikle sig socialt og fagligt hen imod overgang til skole

HVORDAN skaber vi rammerne for barnet?

- Vi skaber miljøer, der inspirerer alle til at udvikle deres sprog
- Vi arbejder systematisk med at opspore børn, der har brug for særlig sprogstimulering - særligt ift. de før-skriftlige færdigheder
- Vi understøtter udviklingen af sprog i både planlagte pædagogiske aktiviteter og hverdagsituationer samt i spontane lege
- Vi sikrer sammenhæng mellem dagtilbud/skole



Den pædagogiske opgave

Vi skaber forskellige miljøer, der inspirerer til sprog - for alle. Vi arbejder systematisk med at opspore børn, der har brug for særlig sprogstimulering, især i forhold til de før-skriftlige færdigheder. Desuden arbejder vi med sprog i både planlagte aktiviteter og spontane situationer i hverdagen samt i sammenhæng mellem dagtilbud og skole.

Hvilke vilkår kan optimere kvaliteten af den pædagogiske opgave?

- Afsættelse af mere tid til opsporing og arbejde med sprogstimulering, hvor der tages udgangspunkt i fælles metodekasse med fokuserede og særlige indsatser
- Ledelse tæt på praksis, så ledelsen har mulighed for at understøtte arbejdet
- Ledelsesmæssigt samarbejde på tværs af dagtilbud og skole
- Sparring og vejledning fra forvaltningen i forhold til opsporing, omsætning af viden og arbejdet med særligt før-skriftlige færdigheder
- Udvikling af det pædagogiske personales kompetencer i at opspore og arbejde med de sproglige indsatser

Kulturmøder som fokusområde

Alle børn møder naturligt andre kulturer og traditioner i vores dagtilbud. Samtidig er vi opmærksomme på, at kun få institutioner arbejder målrettet og bevidst med udviklingen af børnenes kulturforståelse. Vi ønsker at styrke det pædagogiske arbejde gennem følgende fokus på kulturmøder.

HVORFOR er kulturmøder vigtigt for barnet?

- Det giver barnet forståelse for sig selv og andre
- Det bidrager til, at barnet kan udtrykke sig på forskellige måder
- Det styrker barnets evne til at handle på en hensynsfuld og respektfuld måde

HVAD skal barnet lære gennem kulturmøder?

- Barnet skal udvikle nysgerrighed på sig selv samt andre børn og voksne
- Barnet skal opleve forskellighed og ensartethed som ligeværdigt

HVORDAN skaber vi rammerne for barnet?

- Vi skal fungere som rollemodeller, der tør være nysgerrige på kulturer (forældre, familieformer, andre lande og hverdage)
- Vi har fokus på det, der gør os ens, og vi er bevidste om, at leg og musik kan forene
- Vi inddrager familier, traditioner og kulturinstitutioner
- Vi er bevidste om egen (for)forståelse for forskelligheder

Den pædagogiske opgave

Som rollemodeller skal vi turde være nysgerrige og have fokus på det, der gør os ens og forskellige. Dette indebærer at familier, traditioner og kulturinstitutioner inddrages i arbejdet med at skabe en fortælling om at være ens og forskellige, og vi bruger leg og musik til at forene.

Hvilke vilkår kan optimere kvaliteten af den pædagogiske opgave?

- Bedre muligheder for at dele viden - lokalt og/eller på tværs af dagtilbud
- Indsatser fra SPG til forebyggende gruppeindsatser, videndeling og forældresparring
- Brug af kulturnetværket på Gl. Estrup til at danne ramme for videndeling og kompetenceudvikling med fokus på de forebyggende indsatser.



Demokrati og medbestemmelse som fokusområde

I alle dagtilbud arbejdes med at udvikle børnenes demokratiske færdigheder, såsom at lytte, vente på tur og ytre sig. Færdighederne understøttes primært med det formål at understøtte social læring, men de er i mindre grad indlejret i en bredere forståelse af demokratisk dannelse. Vi ved også, at de fagprofessionelle i høj grad søger barnets/børnenes perspektiv, og at de i udgangspunktet forsøger at indtænke og inddrage det i vurderinger og beslutninger. I flere tilfælde indtager de voksne dog et voksenperspektiv på børnene, hvorfor der ses tegn på, at det i praksis er udfordrende både at forstå og inddrage børnenes egne perspektiver. Vi ønsker at styrke det pædagogiske arbejde gennem følgende fokus på demokrati og medbestemmelse.

HVORFOR er demokrati og medbestemmelse vigtigt for barnet?

- Det giver barnet forståelse for, at alle har en stemme, og at alle stemmer har en betydning
- Det styrker barnets selvstændighed og lyst til at tage medansvar
- Det styrker barnets evne til at samarbejde og indgå i fællesskaber

HVAD skal barnet lære i forhold til demokrati og medbestemmelse?

- Barnet skal opnå en begyndende forståelse for demokratiske processer
- Barnet skal turde træffe beslutninger
- Barnet skal kunne lytte til alle og forstå, at alle har værdi

HVORDAN skaber vi rammerne for barnet?

- Vi er nysgerrige på alle børns holdninger og beslutninger
- Vi skaber miljøer, hvor alle børn kan øve sig i demokratiske processer
- Vi skaber en tydelig ramme med udgangspunkt i børnenes erfaring og alder (NUZO)

Den pædagogiske opgave

Vi er bevidste om at skabe miljøer, hvor alle børn får mulighed for at øve sig i demokratiske processer, og hvor alle stemmer har betydning.

Hvilke vilkår kan optimere kvaliteten af den pædagogiske opgave?

- Fortsat brug af ICDP som tilgang til at opdage, forstå og støtte børnenes initiativer
- Udvikling af evalueringskulturen gennem kompetenceudvikling af det pædagogiske personale og ledelse
- Udvikling af det pædagogiske personales og ledelsens forståelse af begrebet ”demokrati i børnehøjde”



*Vi skaber miljøer, hvor børn
ses, lærer, trives, deltager
– og tør livet*